

Co zrobić, by Polacy chcieli głosować?

Głosowanie korespondencyjne, organizacja prawyborów, ordynacja mieszana, łącząca zalety jednomandatowych okręgów wyborczych i systemu proporcjonalnego – to tylko niektóre propozycje na zachęcenie obywateli do udziału w wyborach i poprawę ich jakości, zawarte w raporcie „Obywatele i wybory” opublikowanym przez program Masz Głos, Masz Wybór Fundacji im. Stefana Batorego.

W roku 2014 czekają nas wybory do Parlamentu Europejskiego i do samorządu lokalnego. W 2015 do Sejmu i Senatu oraz na Prezydenta. Tymczasem prognozy dotyczące frekwencji są fatalne. Prof. Janusz Czapiński, na podstawie danych z Diagnozy Społecznej, przewiduje spadek do 40%. W ostatnich latach udało się zatrzymać tendencję spadkową uczestnictwa w wyborach, m.in. dzięki działaniom koalicji organizacji pozarządowych Masz Głos, Masz Wybór, jednak Polska jest ciągle na 41 miejscu w Europie pod tym względem (dane dla wyborów parlamentarnych, IDEA).

Jedną z poważnych przyczyn niegłosowania jest brak odpowiedniej oferty politycznej. Z badań zleconych przez Fundację Batorego wynika, że, aż 18,5% ankietowanych jako przyczynę rezygnacji z udziału w wyborach podało brak odpowiedniego kandydata (dopiero na drugim miejscu choroba lub niepełnosprawność – 14,2%). Aż 53% respondentów uważa, że partie podczas wyborów przedstawiają programy, które nie odpowiadają potrzebom ludzi. Zdaniem 59% badanych wystawiani kandydaci nie nadają się na posłów czy radnych. 76% uważa, że znajdują się na listach wyborczych, bo „są mierni, ale wierni”.

To kryzys zaufania do klasy politycznej – zauważa Joanna Załuska z Fundacji im. Stefana Batorego, dyrektor programu Masz Głos, Masz Wybór. – Jak temu zaradzić? W raporcie pokazujemy m.in. rozwiązania funkcjonujące w innych krajach.

Dla przykładu w Niemczech podczas wyborów do Bundestagu obywatel dysponuje dwoma głosami. Jeden oddaje na swojego kandydata w jednomandatowym okręgu wyborczym (o tym, który kandydat wygra decyduje zwykła większość głosów). Drugi - na jedną z list krajowych wystawianych przez partie (te głosy przeliczane są na mandaty metodą proporcjonalną). Taka ordynacja z jednej strony wzmacnia więź i poczucie współodpowiedzialności wyborca-posel (wybory konkretnych osób), z drugiej - zapewnia

silną reprezentację w parlamencie różnych sił politycznych.

W Australii funkcjonuje system pojedynczego głosu przechodniego – wyborcy mogą ponumerować kandydatów na karcie wyborczej według swoich preferencji. Jeśli odpadnie kandydat pierwszego wyboru, brane są pod uwagę kolejne wskazania. Dzięki temu, głosy nie marnują się.

Pilną sprawą jest zmiana sposobu wyboru kandydatów na posłów. W wielu krajach organizowane są prawybory. W Niemczech partie mają nawet taki obowiązek narzucony przez prawo. Kandydaci wybierani są w tajnym głosowaniu przez członków partii, po przedstawieniu swoich programów. Choć prawybory nie są wymagane przez włoskie prawo, w 2009 roku przeprowadziła je Partia Demokratyczna. Co ciekawe mogli w nich głosować nie tylko członkowie partii, ale wszyscy obywatele Włoch, a także obcokrajowcy mający prawo stałego pobytu (warunkiem była wpłata 2 euro).

Inną ważną sprawą są dalsze ułatwienia w oddawaniu głosu. *Konieczne jest wprowadzenie do Kodeksu wyborczego możliwości głosowania korespondencyjnego przez wszystkich obywateli – nie tylko osób niepełnosprawnych i przebywających za granicą. Takie nierówne traktowanie obywateli, nie jest zgodne z Konstytucją.* – mówi Joanna Załuska.

W raporcie przedstawiamy wiele propozycji służących poprawie jakości polityki – mówi jego współautor dr Dawid Sześciło – Problem w tym, że decyzje w tej sprawie muszą podjąć sami politycy. Czy poprą zmiany, które wzmocnią głos obywateli?

Raport „Obywatele i wybory” jest wynikiem cyklu seminariów organizowanych przez program Masz Głos, Masz Wybór Fundacji im. Stefana Batorego (2012). Prezentuje doświadczenia innych państw oraz opinie ekspertów z różnych dziedzin: socjologów, politologów, prawników, polityków i przedstawicieli organizacji pozarządowych na temat uczestnictwa obywateli w wyborach. Pełna wersja raportu dostępna na:

<http://www.maszglos.pl/obywatele-i-wybory/dzialania-rzecznicze/>

Kontakt:

Joanna Załuska

Fundacja im. Stefana Batorego

605 580 343

jzaluska@batory.org.pl